

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 15353/2022
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Прекодравац Александар, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ради вршења родитељског права, уређења личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 210/22 од 02.06.2022. године, у седници одржаној дана 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 210/22 од 02.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П2 383/19 од 08.02.2022. године, ставом првим изреке, разведен је брак закључен ...1992. године у ..., Република ..., који брак је заведен у матичну књигу венчаних Општине Стара Пазова, за матично подручје ..., под текућим бројем .. за 2006. годину, између тужиоца АА из ... рођеног ...1965. године у ... и ББ из ..., девојачко ..., рођене ...1968. године у ..., на основу члана 41. Породичног закона Републике Србије. Ставом другим изреке, заједничко дете парничних странака, млдб. ВВ, рођена ...2006. године, у ..., поверена је мајци ББ на самостално вршење родитељског права. Ставом трећим изреке, одлучено је да се лични однос тужиоца АА са млдб. ВВ, одвија по међусобном договору парничних странака. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да на име свог доприноса за издржавање млдб. ВВ плаћа месечно износ од 16.000,00 динара и то почев сваког 01. до 05-тог у месецу за текући месец, путем поштанске упутнице, на руке мајке, законске заступнице ББ и то почев од 08.02.2022. године, као дана пресуђења, па убудуће, све док за то постоје законски услови или се одлука суда не промени. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 210/22 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда у побијаном делу којим је одлучено о вршењу родитељског права, уређен модел одржавања личних

односа малолетног детета са оцем, одлучено о дечијем издржавању и у делу одлуке о трошковима поступка, потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју овај суд пази по службеној дужности. Указивање ревидента на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 386. став 3, члана 387. став 1. тачка 2. и члана 299. став 1. ЗПП, није било предмет оцене овог суда, будући да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су закључили брак 1992. године у ..., а фактичка заједница странака је прекинута ...2019. године. Током трајања брачне заједнице ...2006. године рођена је ћерка странака ВВ. Односи у браку парничних странака су били складни све до 2015. године, када се тужена због здравствених проблема јавила лекару, након чега су се односи странака стабилизovali. Тужена је у периоду од 2016. године до 2017. године престала да узима терапију и тада су почели проблеми међу странкама, па је тужилац са малолетном ћерком ВВ напустио кућу родитеља тужене. Малолетно дете је живело са оцем у изнајмљеном стану површине 40м², да би након увођења ванредног стања у Републици Србији у марту месецу 2020. године, по договору парничних странака, ВВ прешла да живи са мајком у кућу родитеља тужене где и даље живи. Према налазу и мишљењу Комисије вештака Клинике за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, а у односу на постављени задатак процене родитељских капацитета парничних странака и на евентуално постојање разлога за лишење родитељског права неког од родитеља, комисија је навела да је ББ високо мотивисана за самостално старатељство и према детету испољила брижан и топао однос, код исте су присутни показатељи депресивно параноидног синдрома, те је неопходно психијатријско лечење и праћење. Наведена дијагноза код тужене не утиче на однос и не угрожава однос мајке и ћерке, с обзиром да тужена разуме потребе и интересе своје малолетне ћерке. Не постоје разлози за лишење родитељског права ББ, јер ББ не утиче на нарушавање права и достојанства малолетне ВВ, нити својим понашањем нарушава родитељско права оца. Тужилац АА је такође високо мотивисан за родитељство и не постоје разлози за лишење родитељског права. Према мишљењу комисије у најбољем интересу малолетне ВВ је да остане да живи у заједници са мајком под условом да тужена започне адекватно психијатријско лечење. ВВ се изјаснила да жели да живи са мајком и да жели комуникацију са оцем онако како се њих двоје договоре, да не би желела да суд то уређује. Кућа у којој малолетно дете живи са мајком и стан у коме живи отац удаљен је око 5км. Тужена не брани да се малолетна ВВ виђа са оцем. Тужена редовно иде на контроле код лекара специјалисте

психијатрије, пије редовно терапију, повремено је поспана, психички задовољавајућа ремисија. Малолетна ВВ са мајком живи у спратном делу куће родитеља тужене, има своју собу, док у приземљу живе родитељи тужене. ВВ похађа први разред Средње ... школе у ... и потребе ВВ на месечном нивоу односе се на трошкове месечне маркице на релацији ... – ... у висини од 2.000,00 динара, трошкова ужине 120,00 динара, књига у износу од 10.000,00 динара, као и осталог школског материјала. Тужена за њу и малолетну ВВ месечно издваја за храну око 15.000,00 динара, са режијским трошковима за грејање и струју у износу од 10.000,00 динара у зимском периоду. Остале комуналне услуге: воду, изношење смећа, кабловску телевизију, плаћају родитељи тужене. Трошкови мобилног телефона ВВ износе 800,00 динара. Тужилац и тужена су запослени у Предузећу „ГГ“ и тужена остварују зараду у висини од 45.000,00 динара уз увећање за трошкове превоза. Тужилац живи у изнајмљеном стану за који плаћа закупнину у износу од 100 евра месечно, док му остале режије износе од 3.000,00 до 4.000,00 динара за летњи период који се трошкови повећавају у току зимског периода.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне ВВ да буде поверена на самостално вршење родитељског права туженој, да се одржавање личних односа малолетног детета са тужиоцем одвијају према договору странака, уз обавезу тужиоца да доприноси издржавању малолетном детету у износу од 16.000,00 динара.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана, прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Одредбом члана 77. Породичног закона прописани су услови за самостално вршење родитељског права и ставом 3. истог члана прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Одредбом члана 61. Породичног закона, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи и одредбом тачке 4. овог члана прописано је да дете које је навршило 15 година живота које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи.

Одредбом члана 270. Породичног закона прописано је да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовањем породичним односима.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе. У конкретном случају, имајући у виду утврђено чињенично стање, налаз и мишљење Комисије судских вештака који су ценили родитељске капацитете тужиоца и тужене, евентуално постојање разлога за лишење родитељског права неког од родитеља, као и најбољи интерес и одлуку малолетне ВВ да живи са мајком, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне ВВ да живи у домаћинству са мајком, уз одржавање личних односа са оцем према договору и да тужилац на име издржавања малолетне ВВ плаћа износ од 16.000,00 динара.

Ревизијски наводи да је дошло до погрешне примене материјалног права и то одредаба члана 6, 61, 65, 67, 68, 77, 78, 154, 155, 160, 204, 266, 270. и 272. Породичног закона, одредбе члана 8. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, те одредбе члана 2, 3. и 9. Конвенције УН о правима детета нису основани. Тврдња да је погрешно процењен најбољи интерес детета поверавањем малолетне ВВ на самостално вршење родитељског права туженој и указивање на здравствене проблеме тужене, лекове које тужена користи, избегавање терапије од стране тужене, контрадикторност налаза и мишљења вештака др Танасковић и комисије вештака тужилац је истицао и у жалби које наводе је другостепени суд ценио и закључак о најбољем интересу утврдио у подробно утврђеним чињеницама при којима је узето у обзир да је тужена болесна, али да њено здравствено стање не угрожава право и достојанство малолетне ВВ нити нарушава родитељско право оца, те да не постоје разлози који би водили лишењу родитељског права мајке. Полазећи од узраста малолетне ВВ која је навршила 15 година живота, уз утврђену чињеницу да је малолетно дете способно за расуђивање јер њена социјална зрелост одговара њеном календарском узрасту, правилно је заључење нижестепених судова да малолетна ВВ има могућност да одлучи са којим ће родитељем да живи, што је она и учинила и јасно изразила одлуку да жели да живи са мајком. Тужена редовно иде на контроле код лекара специјалисте психијатрије, пије редовно терапију, па су ревизијски наводи о стопирању терапије од стране тужене у ранијем периоду без утицаја на одлуку о поверавању малолетног детета туженој. Комисија вештака је у свом налазу и мишљењу указала да тужена не утиче на нарушавање права и достојанства малолетне ВВ, нити својим понашањем нарушава родитељско право оца, па се у ревизији паушално указује да тужена не схвата значај редовних контаката малолетне ћерке са оцем, надајући у прилог оваквих тврдњи аргументацију која би била прихватљива. Тужилац у ревизији указује на одсуство блиског односа тужиоца са малолетним дететом, на коју чињеницу је указао и ЦСР Стара Пазова у извештају од 27.01.2021. године, па је најбољи интерес малолетног детета утврђен у склопу свих чињеница који карактеришу породичне односе, између осталог и однос малолетног детета са оцем. Комисија вештака се изјаснила на мишљење вештака др Милке Танасковић и примедбама тужиоца у односу на подобност тужене да врши родитељско право, због чега ревидент неосновано наводи да другостепени суд није имао у виду жалбене наводе у овом делу. Комисија вештака је образложила предност мајке као подобнијег родитеља за самостално вршење родитељског права и донета је правилна одлука да дете буде поверено на самостално вршење родитељског права мајци уз правилну одлуку у погледу одржавања личних односа малолетне ВВ са оцем, с обзиром на узраст детета. Одлука о висини

издржавања малолетног детета је донета правилном применом одредбе члана 160. и 161. Породичног закона, на основу месечних потреба малолетног детета и могућности тужиоца као даваоца издржавања. Обавеза давања издржавања представља не само право, већ и дужност родитеља. Ревизијски наводи да оваква обавеза за тужиоца представља очигледну неправду, јер малолетна ћерка одбија контакт са њим, није утемељено на чињеничном стању, будући да је малолетна ВВ изразила жељу да контактира са оцем и то на начин како се њих двоје договоре, а то није ни разлог за ослобађање тужиоца од законске обавезе издржавања малолетног детета.

Другостепени суд се изјаснио и у односу на наводе жалбе које се односе на одлуку суда о трошковима поступка уз правилно тумачење одредбе члана 207. Породичног закона.

Из напред наведених разлога, применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**